

Choć ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego obowiązuje niezmiennie od 2004 roku, sukcesywnie wprowadzane są też zmiany innych przepisów, pociągające za sobą istotne zmniejszenie wydajności poszczególnych źródeł dochodów. Zabezpieczenia dochodów JST dotyczy jedno ze stanowisk przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne ZPP.

Diagnoza odnośnie trudnej sytuacji finansowej wielu JST jest stawiana coraz częściej. Dzieje się tak ze względu na udział w podatku dochodowym od osób fizycznych, który stanowi jedno z najistotniejszych źródeł dochodów własnych, a w przypadku powiatów – główne źródło. Nałożyć na to należy powiększającą się konsekwentnie edukacyjną lukę finansową i coraz szybszy wzrost wydatków bieżących.

Związek Powiatów Polskich docenia przekazywane przez rząd środki, w ramach różnych inicjatyw, np. z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, czy obecnie Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych. ZPP podkreśla jednak, że środki te są dedykowane wydatkom inwestycyjnym, podczas gdy obecnie coraz poważniejszym problemem jest zbilansowanie dochodów bieżących i wydatków bieżących.

W wydanym stanowisku Zgromadzenie Ogólne ZPP zwraca uwagę, że procedowane obecnie zmiany podatkowe – zapowiedziane w ramach Polskiego Ładu – przełożą się na bardzo istotny spadek dochodów podatkowych. Uszczerbek dochodów JST będzie się wiązał z tym, że obywatele będą musieli wydawać większy dochód rozporządzalny na usługi, które do tej pory uzyskiwali w ramach usług publicznych.

W ocenie Związku Powiatów Polskich, najprostszym sposobem wyrównania ubytku byłoby odpowiednie podniesienie odsetka udziałów gmin, powiatów i województw w PIT.

Przedstawiciele powiatów zwracają uwagę na fakt, iż proponowane zmiany stanowią poważną zmianę systemową – nie omówioną w sposób dostatecznie wnikliwy ze względu na narzucone tempo pracy. Według wstępnych analiz możemy przyjąć, że rozwiązania te w ujęciu globalnym zapewnią utrzymanie poziomu dochodów na indeksowanym poziomie nominalnym, jednakże kosztem osłabienia długoterminowej dynamiki wzrostu – poniżej poziomu odpowiadającego wzrostowi kosztów świadczenia usług publicznych, a także znaczącym zmniejszeniem odsetka dochodów własnych w strukturze dochodów.

„Nie negując sensowności części zaproponowanych zmian, wyrażamy obawę co do długofalowych skutków zaproponowanych rozwiązań. W sytuacji, w której nastąpi rozejście się dynamiki wzrostu wydatków i dynamiki dochodów, samorząd utraci możliwość efektywnego zarządzania, stając się po prostu administratorem wydatków sztywnych, uzależnionym – w zakresie możliwości rozwojowych – od pozyskania środków rozdzielanych przez administrację rządową” – czytamy w stanowisku.